

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea De Vest din Timișoara
1.2. Facultatea	Facultatea de Arte și Design / Arte vizuale
1.3. Departamentul	Arte vizuale
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / calificarea*	Arta eclezială și restaurare Restaurator - consultant artă eclezială; Conservator/ restaurator componente artistice din lemn la monumente istorice – 262110; Conservator opere de artă și monumente istorice – 262102; Conservator arhivă - 262105; Restaurator bunuri culturale – 262107; Restaurator opere de artă și monumente istorice - 262104; Conservator/restaurator pictură pe lemn – 262109; Referent de specialitate așezământ cultural - 262207; Arhivist- 262101; Documentarist - 26220

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Sacral liturgic. Teologia liturgică în misiunea bisericii II					
2.2. Titularul activităților de curs			Ierom.lect.dr. Rafael (Raul) Povirnar					
2.3. Titularul activităților de seminar			Ierom.lect.dr. Rafael (Raul) Povirnar					
2.4. Anul de studii	II	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Ex	2.7. Regimul disciplinei	DI	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Examinări					10
Tutoriat					10
Alte activități ...					2
3.7. Total ore studiu individual	72				
3.8. Total ore pe semestru	100				
3.9. Număr de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
4.2. de competențe	- Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății. • Acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • Cursurile se vor desfășura online prin platforma GoogleMeet; Materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Google Classroom; • Nu vor fi tolerate convorbirile telefonice în timpul cursului;
---------------------------------	--

	Nu va fi tolerată întârzierea studenților la curs și seminar/laborator.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății; • Acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • Cursurile se vor desfășura online prin platforma GoogleMeet; Materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Google Classroom; • Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular, de comun acord cu studenții. Nu se vor accepta cererile de amânare a seminarului decât pe motive întemeiate.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1- Formarea conștiinței liturgice a studenților teologi care se pregătesc pentru a fi hirotoniți. • C2-Identificarea pericolelor care conduc la rutină în slujirea liturgică;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT.1- Gestionarea optimă a sarcinilor profesionale și deprinderea executării lor la termen, în mod riguros, eficient și responsabil, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice; • CT.2- Dezvoltarea abilităților de colaborare și lucru în echipe de cercetare multidisciplinare (intra și extra teologic), respectând principiile de credință religioasă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea capacităților profesionale necesare misiunii ecclesiastice • Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice Teologiei liturgice. • Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii. • Săvârșirea ritualurilor cultice. • Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora.
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.1. – să cunoască elemente privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului creștin; • O.c.1.2- să cunoască temeinic rânduielile de cult; • O.c.1.3– să cunoască întregul conținut teologic și duhovnicesc al slujbelor divine, în vederea alcătuirii unui mesaj misionar articulat <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1. – să explice și să interpreteze actele de cult; • O.ab.1.2. – să evidențieze importanța și conținutul ritualurilor cultice, precum și necesitatea săvârșirii corecte a acestora, din perspective misiunii Bisericii • O.ab.1.3. să argumenteze diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1. – să dezvolte dăruirea personală în materie de

	<p>slujire, păstrând nestinse prevederile canonice în materie de cult.</p> <p>O.at.1.2. – să se familiarizeze cu aspectele practice ale slujirii liturgice</p> <p>O.at.1.3.- să exerseze săvârșirea ritualurilor cultice, în condiții standard.</p>
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Timpul liturgic – misiune și sfințire. (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală, vol I</i>, București, 2015, pp. 183-416; 2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i>, București, 2008, p. 21-129; 3. Schmemmann, Alexander, <i>Introducere în teologia liturgică</i>, București, 2002, <i>passim</i>
2.Sfințenia și mesajul misionar al locașului de cult. (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 2.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Braniște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală</i>, , București, 1993, pp. 273-410; 2 Sf. Maxim Mărturisitorul, <i>Mystagogia</i>, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 2000, <i>passim</i>; 3.Pr. Dumitru Stăniloae, <i>Teologia Dogmatică Ortodoxă</i>, vol. 2, București, 2010, <i>passim</i> 4.Povîrnaru, Ierom. Rafael, <i>Viața cultică după trataatele pseudo-areopagotoce. O realitate autentic creștină?</i>, Alba-Iulia, 2018, pp. 315-347. 5..Braniște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Istoria arhitecturii bisericești la români</i>, Sibiu 2015, <i>passim</i>.
3. Postul și rugăciunea – căi misionare ale bisericii după modelul lui Hristos. (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - conversația 	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 3</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Braniște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală</i>, , București, 1993, pp. 242-279; 2. Schmemmann, Alexander, <i>Postul Mare, Pași spre Înviere</i>, București, 2013, <i>passim</i> 3. Schmemmann Al., <i>Liturgie și Viață</i>, trad. De Pr. Viorel Sava, Iași, 2001, <i>passim</i>; 4. Makarios Simonopetrul, <i>Triodul explicat</i>, trad. De Diac. Ioan I. Ică Jr., Sibiu, 2000, <i>passim</i>.
4. Cultură, Evanghelie și mărturisire contemporane. (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 4.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Braniște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală</i>, vol. II, București, 2015, pp.417-512;

		<p>2. Yannoulatos, IPS, Anastasios, <i>Ortodoxia și problemele lumii contemporane</i>, București, 2003, pp.95-122;</p> <p>3. Soloviov, Vladimir, <i>Temeiurile duhovnicești ale vieții</i>, Sibiu, 2018, pp.85-179.</p>
<p>5. Maica Domnului, chipul maternității prin oglinda cerului – reper sfințitor pentru femeia zilelor noastre (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)</p>	<p>- expunerea - prelegerea - conversația</p>	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 5.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pr. Dumitru Stăniloae, <i>Teologia Dogmatică Ortodoxă</i>, vol. 2, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 2010; 2. Ică jr., diac. Ioan, <i>Maica Domnului în teologia secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei</i>, Sibiu, 2008, <i>passim</i>; 3. Vintilescu, Pr. Petre, <i>Liturghierul explicat</i>, ediția a II-a, București, 1998.
<p>6. Parohie și misiune(O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)</p>	<p>- expunerea - prelegerea - conversația</p>	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 6.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metallinos, D. Gheorghios, <i>Parohia – Hristos în mijlocul nostru</i>, Sibiu, 2004 2. Timiadis, Mitropolit Emilianos, <i>Preot, parohie, înnoire</i>, Sibiu, 2015; 3. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i>, București, 2014, vol. I, pp. 833-911.
<p>7. Starea de sfințenie în Ortodoxie. . (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)</p>	<p>- expunerea - prelegerea - problematizarea</p>	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 7.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală</i>, București, 1993, pp. 85-115, pp. 219-242; 2. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, <i>Spiritualitate și comuniune în liturgia ortodoxă</i>, București, 2004; 3. Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, <i>Taina Preasfintei Treimi</i>, București, 2005, pp.169-229. 4. Coman, Episcopul Oradiei, Vasile, <i>Scrieri de teologie liturgică și pastorală</i>, Oradea, 1983, pp. 239-265; 5. Vintilescu, Pr. Petre, <i>Liturghierul explicat</i>, ediția a II-a, București, 1998

Bibliografie:

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
2. *Aghiasmatar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2016
3. *Arhieratikon*, E. I.B.M.B.O.R., București, 1993
4. *Ceaslov*, E.I.B.M.B.O.R., București 1990
5. *Legiuirile Bisericii Ortodoxe Române*, E.I.B.M.B.O.R, București, 1953
6. *Liturghier*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2012
7. *Molitfelnic*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2006

8. *Triod*, E.I.B.M.B.O.R., București 2000

Manuale

1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica Specială*, București, 2008
2. Idem, *Liturgica Generală*, vol. I, București, 2015
3. Idem, *Liturgica Generală*, vol. II, București, 2015
4. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, București, 2003
5. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. II, București, 2003
6. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. III, București, 2003

Scrieri patristice

1. Chiril al Ierusalimului, Sfântul, *Cateheze*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2003
2. Chiril al Alexandriei, Sfântul, *Comentariu la Ioan*, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, în P.S.B. 41, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2000
3. Maxim Mărturisitorul, Sfântul, *Mystagogia*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2000

Lucrări generale și speciale

1. Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, București, 2005
2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Istoria arhitecturii bisericești la români*, Sibiu 2015
3. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Destinul Ortodoxiei*, Ed. IBMBOR, București, 1989
4. Idem, *Credința pe care o mărturisim*, București, 1987
5. Coman, Episcopul Oradiei, Vasile, *Scrieri de teologie liturgică și pastorală*, Oradea 1983
6. Felicia, Dumas, *Gest și expresie în Liturghia Ortodoxă*, Institutul European, Iași, 2000
7. Ică jr., diac. Ioan, *Maica Domnului în teologia secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, Sibiu, 2008
8. Ioannis Foundoulis, *Dialoguri Liturgice*, Editura Bizantină, București, 2008
9. Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat*, trad. De Diac. Ioan I. Ică Jr., Sibiu, 2000
10. Metallinos, D. Gheorghios, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, Sibiu, 2004
11. Mihăiță, Arhiepiscop, prof. Dr. Nifon, *Misiologie creștină. Curs pentru Facultatea de teologie*, Ediția a II-a, București, 2005
12. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, București, 2014,
13. Evdokimov, Paul, *Rugul aprins*, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1994
14. Povîrnaru, Ierom. Rafael, *Viața cultică după tratatele pseudo-areopagotoce. O realitate autentic creștină?*, Alba-Iulia, 2018
15. Idem, *Mijlocirile pentru conducători în lumina rugăciunii cultice*, Ed. Estfalia, București, 2012
16. Idem, *Sfânta Euharistie în lumina sfintelor canoane*, Ed. Estfalia, București, 2012
17. Schmemmann, Alexander, *Postul Mare, Pași spre Înviere*, București, 2013
18. Idem, *Liturghie și Viață*, trad. De Pr. Viorel Sava, Iași, 2001
19. Idem, *Introducere în teologia liturgică*, București, 2002
20. Soloviov, Vladimir, *Temeiurile duhovnicești ale vieții*, Sibiu, 2018
21. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă*, București, 2004
22. Timiadis, Mitropolit Emilianos, *Preot, parohie, înnoire*, Sibiu, 2015
23. Vintilescu, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, ediția a II-a, București, 1998
24. Yannoulatos, IPS, Anastasios, *Ortodoxia și problemele lumii contemporane*, București, 2003

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Cult, Misiune și Laudă (O.ab.1.1., O.ab.1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbaterea - problematizarea - studiul de caz	Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.1. Referințe: 1. Schmemmann, Alexander, <i>Liturghie și viață</i> , București, 2014, pp.53-63;

		<p>2. Sava, Pr. Prof. Dr. Viorel, „<i>În biserica slavei Tele. Studii de teologie și spiritualitate liturgică</i>” vol. III, Iași, 2012, pp.99-122;</p> <p>3. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Contribuții la uniformizarea cultului nostru liturgic: deosebiri de practică și tipic în slujba Vecerniei</i>, în “<i>Mitropolia Moldovei și Sucevei</i>”, nr.11-12, (1958), pp. 889-892.</p>
<p>2. Biserica luptătoare și biserica triumfătoare – comuniune și sfințire (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.2.</p> <p>Rferințe:</p> <p>1. Daniel, IPS, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, <i>Duhul Sfânt – Duhul înfierii noastre în Hristos</i>, în “<i>Dialog Teologic</i>”, Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, I (1998), nr.1</p> <p>2.Sava, Pr. Prof. Viorel, „<i>În Biserica Slavei Tale</i>”, volII, Iași,2012, pp. 25-41</p>
<p>3. Duh și sfințire în cântările Triodului (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.2.</p> <p>Rferințe:</p> <p>1. Sava, Pr. Viorel “<i>În biserica slavei Tale</i>”.<i>Studii de teologie și spiritualitate liturgică</i>, vol.II,Iași, 2012, p.112-121;</p> <p>2. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, <i>Despre poezia inmografică din cărțile de ritual și cântarea bisericească</i>, București, 1937;</p> <p>3. <i>Triodul</i>, București, 2010</p>
<p>4 Teologie, Cuvânt și Duh (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.4.</p> <p>Referințe:</p> <p>1. Desseile, Arhimandrit Placide, <i>Ce este Ortodoxia?</i>,Alba-Iulia, 2016, pp.23-41;</p> <p>2.Stan, Pr. Prof. Univ. Dr. Liviu, <i>Tradiție și progres</i>, în <i>Biserica și Dreptul. Studii de drept canonic orthodox. Probleme canonice actuale</i>, Sibiu, 2014, pp.393-406;</p> <p>3.Braniște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Îndrumări către preoți privitoare la datoria și modul de a predica</i> în “<i>Mitropolia Olteniei</i>”, nr.7-9 (1977), pp.539-554;</p> <p>4. <i>Sfânta Evanghelie</i></p>

<p>5. Jertă, maternitate și sfințire (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.5. Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. .Branște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Liturghia, sufletul etern al Ortodoxiei În rugăciune. Studii de Teologie Liturgică, vol.I</i>, Sibiu, 2013, pp. 481-497; 2. Sava, Pr. Prof. Dr. Viorel, “<i>În biserica slavei Tale</i>”. <i>Studii de teologie și spiritualitate liturgică, vol. III</i>, Iași, 2012, pp.65-112.
<p>6. Sacerdoțiu și comunitate parohială (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.5. Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. .Branște, Pr.Prof. Dr. Ene, <i>Mijloacele și metodele de lucru în activitatea pastorală și misionară a preoției de azi</i>, în “<i>Biserica Ortodoxă Română</i>”, nr. 1-2 (1981), pp. 47-58; 2. Lovișteanul, PS, Conf. Univ. Dr. Emilian, <i>Strategii misionare privind revitalizarea vieții parohiale în societatea românească actuală</i>, în <i>Misiunea Bisericii Ortodoxe în contextul actual</i>, Craiova, 2016, pp. 49-70
<p>7.. Slujire și sacralitate (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)</p>	<p>- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz</p>	<p>Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr.1. Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coman, pr. prof. Ioan G., <i>Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți</i>, Studii Teologice (1956), nr. 3-4, pp. 155-166; 2. MIRCEA, pr. Ioan, <i>Preoția împărătească sau duhovnicească</i>, Studii Teologice (1971), nr. 7-8, pp. 483-497. 3. POPESCU, prof. Teodor, <i>Sfințenia și răspunderile preoției</i>, Studii Teologice (1952), nr. 3-4, pp. 157-174. 4. Necula, Pr.prof.dr., Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i>, vol. I, Galați, 1996 , pp. 48-56;

8.3 Bibliografie:

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
2. *Aghiasmatar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2016
3. *Arhieraticon*, E. I.B.M.B.O.R., București, 1993
4. *Ceaslov*, E.I.B.M.B.O.R., BUCUREȘTI 1990
5. *Legiuirile Bisericii Ortodoxe Române*, E.I.B.M.B.O.R, București, 1953
6. *Liturghier*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2012
7. *Molitfelnic*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2006
8. *Triod*, E.I.B.M.B.O.R., București 2000

Manuale

1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica Specială*, București, 2008
2. Idem, *Liturgica Generală*, vol. I, București, 2015
3. Idem, *Liturgica Generală*, vol. II, București, 2015
4. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, București, 2003
5. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. II, București, 2003
6. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. III, București, 2003

Lucrări generale și speciale

1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Contribuții la uniformizarea cultului nostru liturgic: deosebiri de practică și tipic în slujba Vecerniei*, în "Mitropolia Moldovei și Sucevei", nr.11-12, (1958), pp. 889-892
2. Idem, *Mijloacele și metodele de lucru în activitatea pastorală și misionară a preoților de azi*, în "Biserica Ortodoxă Română", nr. 1-2 (1981), pp. 47-58
3. Idem, *Îndrumări către preoți privitoare la datoria și modul de a predica* în "Mitropolia Olteniei", nr.7-9 (1977), pp.539-554
4. Idem, *Liturghia, sufletul etern al Ortodoxiei în rugăciune. Studii de Teologie Liturgică*, vol. I, Sibiu, 2013
5. Coman, Pr. Prof. Ioan G., *Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, *Studii Teologice* (1956), nr. 3-4, pp. 155-166;
6. Daniel, IPS, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Duhul Sfânt – Duhul înfierii noastre în Hristos*, în "Dialog Teologic", Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, I (1998), nr.1
7. Desseile, Arhimandrit Placide, *Ce este Ortodoxia?*, Alba-Iulia, 2016
8. Himcinschi, Pr. Prof. Dr. Mihai, *Misiunea baptismală ca înfiere duhovnicească și fundament al identității creștine*, în „Altarul Reîntregirii”, nr. 1 (2011). pp. 53-72
9. Ică jr., diac. Ioan, *Canonul Ortodoxiei I. Canonul apostolic al primelor secole*, Sibiu 2008
Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII ecumenic. 2. Definind dogmatica icoana*, Sibiu 2020.
10. Itineanț, Pr. Lect. Dr. Vasile, *Exigențe pastorale în lumea actuală*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVI, 2010, pp. 43-50.
11. Idem, *Dimensiunea simbolică-mistică a icoanei*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVII, 2011, pp. 42-50.
12. Idem, *Maica Domnului în imnologia liturgică a Săptămânii Patimilor*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVIII, 2012, pp. 43-51
13. Idem, *Sfânta Scriptură în serviciul liturgic*, în Altarul Banatului, serie nouă, nr. 1-3, 2010, pp. 90-97.

14. Lovișteanul, PS, Conf. Univ. Dr. Emilian, *Strategii misionare privind revitalizarea vieții parohiale în societatea românească actuală*, în *Misiunea Bisericii Ortodoxe în contextul actual*, Craiova, 2016, pp. 49-70
15. Mircea, Pr. Ioan, *Preoția împăratească sau duhovnicească*, Studii Teologice (1971), nr. 7-8, pp. 483-497.
16. Necula, Pr. prof.dr., Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică, vol. I*, Galați, 1996
17. Popescu, prof. Teodor, *Sfințenia și răspunderile preoției*, în Studii Teologice (1952), nr. 3-4, pp. 157-174.
18. Sava, Pr. Prof. Viorel, „*În Biserica Slavei Tale*”, vol II, Iași, 2012
19. Idem, „*În biserica slavei Tale*”. *Studii de teologie și spiritualitate liturgică, vol. III*, Iași, 2012
20. Schmemmann, Alexander, *Liturghie și viață*, București, 2014
21. Stan, Pr. Prof. Univ. Dr. Liviu, *Tradiție și progres, în Biserica și Dreptul. Studii de drept canonic orthodox. Probleme canonice actuale*, Sibiu, 2014
22. Streza, I.P.S., Dr. Laurențiu, *Hristos, Lumina cunoștinței!*, în „*Revista Teologică*”, nr. 1 (2011). pp. 7-11
23. Idem, *Preotul și îndatorirea sa pastorală față de credincioșii bolnavi*, în „*Mitropolia Olteniei*”, nr. 1 (1987). pp. 78-86;
24. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Despre poezia immografică din cărțile de ritual și cântarea bisericească*, București, 1937

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În vederea schițării conținuturilor, alegerii metodelor de predare/învățare titularii disciplinei au organizat o întâlnire cu: reprezentanții ai Mitropoliei Banatului și ai Inspectoratului Școlar Județean Timiș, precum și cu alte cadre didactice din domeniu, titulare în alte instituții de învățământ superior. Întâlnirea a vizat identificarea nevoilor și așteptărilor angajatorilor din domeniu și coordonarea cu alte programe similare din cadrul altor instituții de învățământ superior. Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, și structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent temele studiate;	Executarea corectă a riturilor liturgice	60%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei liturgice;		
	- Raportarea activ-participativă a orelor de curs; - Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii noastre. -Aplicarea practică a riturilor liturgice.		
10.5. Seminar/laborator	Aplicarea practică a riturilor cultice.	Expunerea corectă a simbolismului liturgic	40%

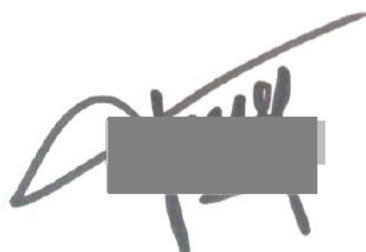
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de disertație			
Prezentarea corectă a noțiunilor fundamentale; Aplicarea practică a riturilor cultice.			
Concizie în exprimare;			
Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă.			

Data completării

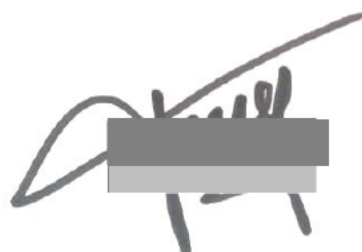
10.01.2021

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

Data avizării în catedră/departament